

Franz Jung "Arbeitslos - Arbeiter-Los!" in Räte-Zeitung No. 6, 1919, herdrukt in *Franz Jung Werke 1, Erster Halbband "Feinde ringsum. Werke 1/1"*, Edition Nautilus (Hamburg), 1981, S. 206-208.

Werkloos - arbeiders er op af!

Op 24 april vinden in het hele rijk massavergaderingen van werklozen tegen de regering plaats

Zolang als het begrip proletariaat bestaat als begrip van een klasse van mensen, zolang probeert men de arbeid te begrijpen, namelijk als een arbeid die wordt opgevat als een waar [een goed dat gekocht en verkocht wordt; red.] die zich heen en weer beweegt tussen twee uitersten, het loon en de werkloosheid. Nadat geld en krediet zich ontwikkeld hebben van middelen tot op zichzelf staande ondernemingsvormen, nadat uit het kapitaal een heersend systeem, het kapitalisme, is ontstaan, is de arbeid in haar warenkarakter beroofd van elke psychologische verbinding met het afzonderlijke bestaan van de mens, beroofd van onderhoud en van inhoud van het leven. Religieuze verbindingen zoals die in aanzet nog aangetroffen kunnen worden in de gangbare religies, zijn geleidelijk verdwenen. De arbeid is tot slechts een waar geworden. Voor een deel wordt deze waar betaald, als loon of salaris. Maar ook bestaat dezelfde arbeid als waar die niet wordt betaald. Men moet niet de gedachtesprong maken dat deze waar niet gewenst zou zijn. Voortbrenging en behoefte, aanbod en vraag, gelden als begrippen van voorwerpelijke zaken, voor goederen, waarvan pas de menselijke zingeving bepaalt welke hun wezenlijke inhoud is als object en goed. Het menselijke leven, de menselijke arbeidskracht, kan niet een dergelijke goed zijn, evenmin als de mens zichzelf als slechts een object van waarde in de circulatie kan brengen, of het zouden al bovenmenselijke wezens moeten zijn die zich zouden aanmatigen om uit zichzelf van het vermogen tot leven en de waarde van het leven van de afzonderlijke mens de waarde te bepalen binnen een ordening van behoefte en voortbrenging. Zulke bovenmenselijke wezens bestaan nog niet. Er bestaat ook helemaal niemand die echt innerlijk ervan overtuigd kan zijn dat arbeid, menselijke arbeid, kan worden gemeten langs de maatstaf van de waar. De arbeid, het vermogen om te arbeiden, is aan alle mensen algemeen gemeenschappelijk. Ze is geen kwestie van behoefte, ze is van begin af aan aanwezig. Deze arbeid, dit vermogen om te arbeiden, deze inhoud van de arbeid, deze voor ieder afzonderlijk dwingende levensnoodzaak, is er niet slechts om, zoals men dat nu wil, om voldoende te eten te hebben, maar vanwege het menselijke bestaan, om zich als mens onder de mensen te voelen - deze arbeid wordt daarom dus ook niet gewaardeerd, dat wil zeggen in het

kapitalistische economische systeem: niet betaald. Men noemt dat vanwege degenen die daardoor worden getroffen, werkloosheid.

Het gaat niet zozeer over de pure activiteit. Maatgevend is de opname van de arbeid, wat mij betreft de omzetting van deze arbeid in activiteit, van deze arbeid die betekent het bestaan, de wil en de capaciteit. Doorslaggevend is de organiseren van deze beschikbare arbeid tot menselijke levensvoorwaarden om niet langer als dood voorwerp, als waarde en als resultaat van waarde, maar als vrije zelfbeschikkende levensinhoud, tot arbeidsgeluk, dat is dan vreugde van het doen, als levensgeluk. Deze organisatie is echter ook bepalend voor het vermogen van een regering, voor de interne waarheid van een maatschappelijke orde, voor de doelmatigheid van een economisch systeem. Men moet niet altijd en meteen alles afdoen als uitbuiting. Vanzelfsprekend zijn de "arbeidslozen" bedrogen, ze worden uitgebuit en ze werden uitgebuit. Maar het zijn uiteindelijk de getroffen, de slachtoffers van een wereldorde waaraan wij allen nog steeds deelnemen.

Ze zijn werkloos omdat ze tot nu toe het recht van deze maatschappij erkend hebben om hen werk als een waar aan te mogen bieden. Ze zouden dat niet langer moeten doen. De strijd tegen een orde die vals blijkt te zijn, begint daarmee dat men deze orde ontbindt. Men lost haar op in delen. Deze ordening bijvoorbeeld in degenen die werken, dat wil zeggen die de arbeid als bestaansbewustzijn in zich hebben, en degenen die leven van deze arbeid, dat wil zeggen geen arbeid in zich hebben maar er buiten staan. De kennis van de menselijke levensvoorwaarden, kortom het bewustzijn van de menselijkheid, biedt hiervoor de middelen. De "arbeidslozen" zouden kunnen zeggen, de organisatiefouten interesseren ons niet. Ze zijn dragers van de arbeid, en waar gebrek is aan capaciteiten om deze arbeid organisatorisch om te vormen, daar zouden ze deze zelf ter hand kunnen nemen. Moet een mens nu beroofd worden van zijn belangrijkste recht, zijn mogelijkheid tot geluk, uitsluitend omdat het raderwerk van een dood economisch systeem niet meer werkt? Dat zou een onderschatting betekenen van de menselijke arbeidskracht in al haar uitwerkingen. De wonderbaarlijke kracht van de menselijke wil tot arbeid zal deze machine zonder meer aan de gang brengen. Men moet de grondslag van haar bouw en haar vorm veranderen. Niet afwachten, de meest onmiddellijk getroffen, de uitgebuit, allen, ieder is in staat om wezenlijke medewerking te verlenen.

Proletarisch bestaan betekent slechts voor een gedeelte uitgebuit, onderdrukt te zijn, arm aan goederen en geluk. Proletariaat is tegelijkertijd ook dat deel van de mensheid dat werkt, meer nog, dat werken wil. Niet de jacht naar winst, die voor sommigen kenmerkend is voor de arbeid, maar de organisatorische grondslag van de inhoud van het leven die gemeenschappelijk is aan alle mensen, de roeping van het leven - dat is de betekenis van deze wil, deze schreeuw om "arbeid". Tot nu toe is deze schreeuw tevergeefs gebleven. Valse systemen hebben slechte oren.

Op 24 april zullen overal in het rijk de werklozen in massavergaderingen en demonstraties hun wil manifesteren. De eis aan de regering zal luid en duidelijk zijn. Men zal ze horen. De werklozen zullen onder andere de onmiddellijke erkenning eisen van de door hen gekozen comités en arbeidersraden, de onmiddellijke verhoging van de steun volgens de vanaf 1 mei geldende bepaling, de onmiddellijke uitvaardiging van een rijkswet voor de werklozenzorg met uitschakeling van de door de regering voorziene regeling via een wet op de werkloosheidsverzekering. De eis aan de regering zal een ultimatum zijn dat op 3 mei afloopt, zodat dan ook de gehele arbeidersklasse in staat zal zijn om alle machtsmiddelen die haar ter beschikking staan in te zetten voor het inwilligen van deze eisen. Men mag niet vergeten dat praktisch noodzakelijk geworden eisen het basisvraagstuk, dat wil zeggen de waarde, het probleem, de inhoud, de heerschappij van de arbeid op zichzelf slechts indirect betreffen. Het zijn schakels in een ketting van botsingen tussen een ingestorte maatschappelijke orde en een al opkomende nieuwe. Ze gebeuren geleidelijk en zonder emoties, stap voor stap, in het bewustzijn dat de bestaansvraag van de mens simpel betekent mens te zijn, niet af en toe, niet hier of daar, maar overal en voortdurend.

—.—

Naschrift van de red.: De regering wees de eisen van de werklozen werden 'wegens gebrek aan geld' af. Dit werd in de bijeenkomst van Arbeiders- en Soldatenraad van Groot-Berlijn van 10 mei 1919 afgedaan als 'belachelijk', gezien de miljoenen die de sociaal-demokratische regering uittrok voor de contrarevolutionaire 'Freikorpsen'.